

Dárkkismeahttun ovdaveršuvdna
CERD/C/FIN/CO/20-22
31.08.2012
Originála giella: Engelasgiella

NÁLLEVEALAHEAMI SIHKKUMA GIEĐAHALLI KOMITEA
81. čeahkin
6.–31.8.2012

OKTASAŠSOAHPAMUŠA 9 ARTIHKKALA MIELDE ADDOJUUVVON SOAHPAMUŠRIIKKAIK
RAPORTTAID GIEĐAHALLAN

Nállevealheami sihkkuma gieđahalli komitea loahppačeahkamušat

SUOPMA

1. Komitea gieđahalai oktan áššegirjin addojuvvon Suoma 20.–22. mearreáigeraportta (CERD/C/FIN/20–22) 2191. ja 2192. čeahkimisttis (CERD/C/SR.2191 ja CERD/C/SR.2192) 23. ja 24. borgemánu 2012. Komitea dohkkehii 31. borgemánu 2012 dollojuvvon 2202.čeahkimisttis (CERD/C/SR.2202) čuovvovaš loahppačeahkamušaid .

A. Láidehus

2. Komitea doallá miehtemielalažžan, ahte soahpamušriika lea addán mearreáiggi siste 20.–22. mearreáigeraporttaides, mat leat ráhkaduvvon čuovvumin komitea dárkkistuvvon raporterenrávvagiid. Komitea doallá miehtemielalažžan maiddái soahpamušriikkain gevvon rehalaš, rabas ja positiivalaš ságatallama sihke soahpamušriikka figgamušaid addit mánggabealat vástádusaid daidda gažaldagaide, maid komitea lahtut evttohedje ságatallama áigge.

B. Positiivalaš ášši bealit

3. Komitea doallá miehtemielalažžan daid iešguđetlágan doaimmaid, maiguin soahpamušriika lea ovddidan iežas láhkaásahusa ja politihka nállevealheami eastadeami dihte. Dát doaimmat leat ovdamearkan:

- a) riikkabeivviid 30. juovlamánu 2010 dohkkehan láhka ruovttuiduhttima ovddideamis (1386/2010), man heivehansuorgi lea viiddiduvvon sisttisoallat buot Suomas ássi sisafárrejeaddjiid;
- b) jagi 2009 fápmui bohtán ovtaveardásašlága nuppástusat;
- c) jagi 2011 dohkkehuvvon ođđa láhka riikkaidgaskasaš suodjaleami ohcci vuostávdimis (746/2011);
- d) geassemánu 2011 fápmui bohtán rihkuslága nuppástusat (511/2011);
- e) álbmotlaš románapolitihkalaš prográmma dohkkeheapmi;
- f) iešguđetlágan prográmmat, strategijjat ja eará álgagat, maid ulbmilin lea lasihit álbmoga didolašvuoda nállevalaheamis, ruovttuiduhttimis, utnolašvuodas ja mánggakulturvuodas.

4. Komitea doallá miehtemielalážžan maid dan, ahte soahpamušriika ratifisere miessemánu 2011 Eurohpá rádi diehtofierpmerihkolašvuoda guoski oktasašsoahpamuša lassebeavdegirjái.

5. Komitea gidde fuomášumi duđavažžan dasa, ahte soahpamušriika lea čatnasan ratifiseret Rikkaidgaskasaš bargoortnega oktasašsoahpamuša nr 169 dán ráđđehusbaji áigge.

6. Lassin komitea gidde fuomášumi duđavažžan dasa, ahte davviriikkalaš sámiid soahpamuša guoski ráđđádallamat leat álggahuvvon ja ahte soahpamušriika lea namahan ráđđádallandelegašuvnna, man lahtuin bealli gullá sámi eamiálbmogii.

C. Fuolat ja ávžžuhusat

Álbmoga demogafalaš ráhkadus

7. Komitea gidde fuomášumi soahpamušriikka addin čilgehussii dan láhkaásahusas, mii eastá nállái dahje etnikkalaš duogázii vuodđuduvvi statistihkadieduid čoaččuma. Komitea lea goittotge ain fuolaš das, ahte soahpamušriikka raporttas eai leat varas, luohtehahti ja viiddis statistihkadiedut dan álbmoga ráhkadusas, fárus maiddái etnikkalaš duogáža vuodul sirrejuvnon ekonomalaš ja sosiálalaš indikahtorat. Dákkáraš statistihkadiedut livčče ovdamearkan diedut soahpamušriikka guovllus ássi sápmelaččain eamiálbmogin, eará unnitlohkojoavkkuin ja sisafárrejeaddjiin (1 arthkal).

Dárkkistuvvon raporterenrávvagiid (CERD/C/2007/1) 10.–12. saji mielde ja máhcahettiin millii álbmoga demogafalaš ráhkadusa guoski oktasaš ávžžuhusa nr 4 (1973) komitea geardduha árat ávžžuhusas, man mielde soahpamušriika galggašii čohkket ja doaimmahit komiteai luohtehahti ja viiddis statistihkadieduid iežas álbmoga etnikkalaš ráhkadusas sihke etnikkalaš duogázis ja sohkaheali mielde sirrejuvnon ekonomalaš ja sosiálalaš indikahtoriin, dego statistihkadiedut sámiin eamiálbmogin, eará unnitlohkojoavkkuin ja sisafárrejeaddjiin, vai komitea sáhttašii árvvoštallat, mo soahpamušriikka iešguđet álbmotjoavkkut sáhttet návddašit iežaset riikkavulošvuoigatvuodáin, politihkalaš vuoigatvuodáin ja dasa lassin ekonomalaš, sosiálalaš ja čuvgehussii guoski vuoigatvuodáin.

Álbmotlaš olmmošvuoigatvuođainstitušvudna

8. Vaikko komitea doallá positiivalažžan dan, ahte soahpamušriika lea easkabáliid vuodđudan álbmotlaš olmmošvuoigatvuođainstitušvudna, komitea lea fuolas das, ahte áššáigullelaš lánkaásahusas ii albma buktojuvvo čielgasit institušvudna golmma oassedahkki dahjege olmmošvuoigatvuođaguovddáša, riikkabeivviid vuogatvuođaáššeolbmo ja olmmošvuoigatvuođadelegašvudna gaskasaš gaskavuohta ja ahte dáinna lánkaásahusain ii vealtameahttumit sáhte dáhkiduvvot dat ruhtadeapmi ja dat iehčanasvuohta, mii gáibiduvvo olmmošvuoigatvuođaid ovddideaddji ja suodjaleaddji álbmotlaš institušvudnaid dili guoski prinsihpain (Pariisa prinsihpat, maid Ovtastuvvan nášuvvunaid oktasaščoahkkin dohkkehii 20. juovlamánu 1993 addin loahppačeahkamušain 48/134 (čuovus)). (2 artihkal)

Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika ortne iežas álbmotlaš olmmošvuoigatvuođainstitušvudna čuovvumiin juohke lánkai Pariisa prinsihpaid, maid oktasaščoahkkin dohkkehii 20. juovlamánu 1993 addin loahppačeahkamušain 48/134.

Njuolggo ja eahpenjuolgga vealaheapmi

9. Komitea gidde fuomášumi soahpamušriikka addin čilgehusaide, muhto lea ainge fuolas das, ahte ovtaveardásašlága (84/2009) 2 §:a sáhtá dulkot udnolaš oktasoahpamuša vuostá etnikkalaš vealaheami priváhtaeallima suorgái gullelaš vuoigatvuođadoaimmain. Paragrafa mielde lánka heivehuvvo etnikkalaš duogáža vuodul dáhpáhuvi vealaheapmai, go gažaldat lea almmolaš visttiid oazžumis, eará luovos dahje giddes opmodaga dahje bálvalusaid fállámis olbmuide earret priváhta- ja bearašeallima suorgái gullelaš vuoigatvuođadoaimmaid (2 ja 5 artihkal).

Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika geavaha dál ovtaveardásašlága ođasmahttima oktavuodas dilálašvuođa dárkkánuhttimin, ahte lága (84/2009) 2 §:s gildojuvvo etnikkalaš duogáža vuodul dáhpáhuvi vealaheapmi maid priváhtaeallima suorgái gullelaš vuoigatvuođadoaimmain.

Giktaleapmi nállevealaheapmai Interneahtas

10. Komitea gidde fuomášumi daidda doaimmaide, maidda soahpamušriika lea álgán rasistalaš vašseságaid eastadeami dihte Interneahtas. Dát doaimmat leat earret eará jagi 2011 dohkkehuvvon rihkuslága nuppástusat, Polesráđdehusa rávvagat vašserihkkosiid klassifiseremis sihke bargujoavkku vuodđudeapmi riikkasivahalli virgedoaimmahaga vuollái meroštallat ránggáštusvuloš vašsesága ja dahkat ovttaláganin áššáigullelaš rihkuslága njuolggadusaid heiveheami. Komitea lea goittotge fuolastuvvan das, ahte soahpamušriikkas almmustahttojuvvo ainge rasistalaš vašsesáhka Interneahtas (4 artihkal).

Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika beavttalmahtta ulbmiliiddes Interneahtas dáhpáhuvi giktaleami ja nállevealaheami eastadeami dihte, maiddá čuoggimin dálá beaktilabbot dieđuid rasistalaš vašsesága gávdnomis Interneahtas sihke ollašuttimin ášši guoskelaš dieđiheami, mii lea čujuhuvvon nuoraide, joavkomediai ja politihkkáriidda.

Sámiid dilli

11. Komitea gidde fuomášumi dasa, ahte soahpamušriika ášahii borgemánus 2012 bargojoavkku ođasmahttit sámedikkis addojuvvon lága. Komitea lea goittotge fuolas das, ahte sámedikkis lea ainge hui vehá mearridanváldi áššiin, mat gullet sámiid kultur-iesráđdemii, mielde maid eana ja luondduriggodagaid geavahussii gulli vuoigatvuođat.

Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika sámedikkis addojuvvon lága ođasmahttedettiin lasiha sámedikki mearridanválddi sámiid kultur-iesráđdemii gulli áššiin, mielde maid sámiid vuoigatvuođat, mat gullet eatnama ja luondduriggodagaid geavahussii sámiid árbevirolaččat ásaiduhtán guovlluin.

12. Komitea gidde fuomášumi maid, ahte alimus hálddahasriekti čuovui komitea árat loahppačealkámušaid 26. čakčamánu 2011 dahkkon mearrádusastis, mas meroštallojuvvui sámediggeválggain jietnavuoigadahtton sápmelaš. Komitea lea goittotge fuolas das, ahte alimus hálddahasrievtti dohkkehan meroštallamis deattuhuvvojit bistteheamit sámiid iesmearridanvuoigatvuođat, mat leat dovddastuvvon Ovtastuvvan nášuvnnaid julggástusas eamiálbmogiid vuoigatvuođain (3 artihkal), erenoamážit vuoigatvuođa mearridit iežas identitehtas dahje lahttovuođas vieruidis ja árbevieruidis mielde (33 artihkal) sihke vuoigatvuođa dasa, ahte eamiálbmogat eai bággioassimilerejuvvo iige sin kultuvra duššaduvvo (8 artihkal) (5 artihkal).

Komitea ávžžuha, ahte go soahpamušriika meroštallá, geas lea jienastanvuoigatvuohta sámedikki válggain, dat addá áššáigullelaš deattoárvvu sámiid iesmearridanvuoigatvuhtii, mii laktása sin sajádahkki Suomas, sin vuoigatvuhtii mearridit iežaset lahttovuođas ja vuoigatvuođas dasa, ahte sii eai bággioassimilerejuvvo.

13. Komitea gidde fuomášumi soahpamušriikka addin dieđuide, erenoamážit ođđa ruvkelága ja ođđa čáhcelága fápmui boahtimii, sihke soahpamušriikka áigumuššii čilget sámiid eanavuoigatvuođaid guoski lánkaásahusa. Komitea lea goittotge fuolas das, ahte sámiid eanavuoigatvuohtagažaldat ii leat čovdojuvvon duhtahatti lánkai ja ahte sámiid árbevirolaččat orron eanaguovlluin jotkkojuvvojit iešguđetlágan fidnut ja doaimmat, dego ruvkedoaimma ja vuovdečuohppamat, almmá sin friija ja dihtui vuođđuduvvi ovdaguorruseami. Dasa lassin komitea lea fuolas das, ahte Suoma lánkaásahus diktá bálgosiid dahkat eanetlohkomearrádusaid, mat sáhttet duodas hehttet sámiid boazodoalliid vejolašvuođaid bargat iežaset árbevirolaš ealáhusaiguin. Bálgosiid lahtuin mánggas bargat dálááigásaš boazodoaluin árbevirolaš sámiid boazodoalu sajis. Komitea lea erenoamáš fuolas alimus hálddahasrievtti gieskat nannen Avvila bálgosa mearrádusas bágget njeallje Njellima guovllu sápmelaš badjeolbmo njuovvat measta oppa boazoealuset. (5 artihkal)

Eamiálbmogiid vuoigatvuođaid guoski oktasaš ávžžuhusa nr 23 (1997) mielde komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika geahččala áššáigullelaš ráđđádallančovdosii riiddus, mii guoská sámiid vuoigatvuođaid árbevirolaš eatnamiidda, maid sámiid dárkkistemiin ášši guoski lánkaásahusa. Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika váldá dán oktavuođas vuhtii Riikkaidgaskasaš bargoortnega oktasašsoahpamuša nr 169, man soahpamušriika lea čatnasan ratifiseret. Lassin komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika álgá áššáigullelaš doaimmaide sámiid árbevirolaš boazodoalloealáhusa suodjaleami dihte.

14. Komitea lea fuolas das, ahte vaikko sullii 70 proseantta sámegielat mánáin orrot sámiid ruovttuguovllu olggobealde, eanáš Helssega guovllus, Roavvenjárggas ja Oulus, sámiid vuoigatvuohta sámegielat árramánávuoda bajásgeassimii dovddastuvvo dušše sámiid ruovttuguovllus. Komitea lea fuolas das, ahte sámiide ii duođalaččat dáhkiduvvo iežasgijelat sosiála- ja dearvvasvuodafuolahusa bálvalusat (5 ja 7 artihkal).

Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika álgá áššáigullelaš doaimmaide sihkkarastima dihte, ahte buot soahpamušriikka guovllus orru sámemánat ožžot duođalaččat oahpahusa iežaset gillii. Soahpamušriikka galggašii earret eará skuvlet lasi sámegiela oahpaheaddjiid. Komitea ávžžuha maid, ahte soahpamušriika duohtaáššis sihkkarastá sámegielat sosiálla ja dearvvasvuodafuolahusa bálvalusaid oažžuma sámiide sin ruovttuguovllus. Lassin komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika jođálmahttá oahpahus- ja kulturministeriija evttohan, sámegiela ovddideami ja gáhttema várás oaivilduvvon ealáskahttinprográmma ollašuhhtima, maid joavkomeadiain, skuvlemis, sosiála- ja dearvvasvuodabálvalusain ja kultuvra suorggis.

Románaservošii dilli

15. Komitea gidde fuomášumi soahpamušriikka dahkan dutkamušaide ja dan oahppan politihka sihke erenoamážit jagi 2009 álbmotlaš románapolitihkalaš prográmma, man vuodul soahpamušriika geahččala duohtadit dan sosiálalaš-ekonomalaš eahpedásseárvui, maid románat deivet iešguđet eallinsurggiin. Komitea lea goittotge fuolas das, ahte románat vealahuvvojit ainge ekonomalaš, sosiálalaš ja čuvgehussii guoski vuoigatvuodaid ektui, erenoamážit barggu ja vistti oažžumis. Vaikko komitea gidde fuomášumi soahpamušriikka figgamušaide váldit oasi románamánáid skuvlemii ja ovddidit románagiela, dat lea fuolas ahte sullii bealli románamánáin lea sirdojuvvon sierraohpahussii (5 artihkal).

Go komitea máhcaha millii oktasaš soahpamuša nr 32 (2009), mii guoská juohkelágan nállevealaheami sihkkuma guoski riikkaidgaskasaš oktasašsoahpamuša mielde erenoamáš doaimmaid ulbmila ja heivehansuorggi, sihke románaid vealaheami guoski oktasaš ávžžuhusa nr 27 (2000) komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika álgá geavatlaš doaimmaide ollašuhhtima dihte beaktilit iežas álbmotlaš románapolitihka prográmma, vai dat juvssašii konkrehtalaš bohtosiid románaid integreremis bargo - ja vistemárkaniidda. Lassin komitea árvvosmahttá soahpamušriikka nannet iežas doaimmaid, mat gusket románamánáid ossálastima skuvlejupmái, sihke ovddidit románagiela oahpahusa, máiddái buoridemiin oahpaheaddjiid románagiela dáidduid. Komitea bivdá soahpamušriikka doaimmahit komiteai dieđuid erenoamáš doaimmain, maid lea ollašuhhtán ja daid konkrehtalaš bohtosiin.

Sisafárreaddjiid dilli, maiddá dorvobáikeohččit mielde

16. Komitea gidde fuomášumi daid láhkaásahuslaš, hálddahušlaš ja politihkalaš doaimmaide, maiguin soahpamušriika lea geahččalan eastit sisafárreaddjiide guoski vealaheami ja ovddidit ovtaveardásašvuoda. Dákkár doaimmat leat ovdamearkan jagi 2010 mearriduvvon láhka ruovttuiduhtima ovddideamis, Ovtaveardásašvuolta ovdasadjái (YES) –fidnu sihke vealaheami čuovvunjoavkku bargu. Komitea lea goittotge ainge fuolas das, ahte sisafárreaddjivuostemiella lea lassánan soahpamušriikkas. Komitea lea fuolas maiddá das, ahte sisafárreaddjiid marginalisearašuvvan lea joatkašuvvan erenoamážit barggu ja vistti

oažžumis ja maiddái sosiálabálvalusain. Lassin komitea lea fuolas das, ahte bolesa doibmii vahkus, man áigge deattuhuvvo lobihis riikiibohtima guoski láhkaásahusa ollašuhttin, sáhttá laktásit etnihkalaš duogázii vuodđuduvvi profileren (2 ja 5 artihkal).

Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika buorida doaimmaidis, maiguin dat geahččála ovddidit áddejumi ja utnolašvuodá guovllus ássi iešguđetlágan etnihkalaš joavkkuid gaskkas. Lassin komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika álgá geavatláš doaimmaide ruovttuiduhttima ovddideamis addojuvvon lága ollašuhttima várás ja jagiide 2012–2015 nannejuvvon stáhta ruovttuiduhttinprográmma ollašuhttima várás, vai sisafárrejeddjiid ruovttuiduvvan ovdánivččii bargoeallimis, visteássiin, skuvlemis sihke sosiála - ja dearvasvuodábálvalusain. Soahpamušriika galggašii ain viidasabbot garvit etnihkalaš duogázii vuodđuduvvi profilerema, maiddái nannemiin bolesa siskkáldas rávvagiid das. Komitea bivdá soahpamušriikka doaimmahit komiteai dieđuid dain erenoamáš doaimmain, maid lea ollašuhttán ja daid konkrehtalaš bohtosiin.

Romána - ja sisafárrejeddjimánáid skuvlen

17. Komitea fuobmá, ahte skuvlagivssideapmi lea geahppánan soahpamušriikkain KiVa Koulu –prográmma ánsus ja ahte soahpamušriika lea geahččalan geahpedit románáidda guoski negatiivalaš stereotypiaid čájeheamin televisiuvnnas nuoraide oaivilduvvon rápmusihkkabihtáid. Komitea lea goittotge ain fuolas das, ahte romána- ja sisafárredeaddjimánát givssiduvvojit ain skuvllas. (2 ja 7 artihkal)

Go komitea máhcaha millii oktasaš soahpamuša nr 27 (2000) ja 30 (2009) komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika nanne ain iežas figgamušaid suodjalit romána- ja sisafárrejeddjimánáid skuvlagivssideamis.

Dorvobáikeohcciid dilli

18. Komitea gidde fuomášumi soahpamušriikka figgámuššii ráddjet fuolaheadji haga riikii bohtán agivuloš dorvobáikeohcciid rájusdoallama. Komitea lea goittotge fuolas herket vaháguvvi joavkkuide gulli dorvobáikeohcciid, dego máná vuostá nissoniid ja lámes olbmuid sihke biinnideami oaffariid, rájusdoallamis. Komitea lea fuolas maiddái das, go Metsälá rádjuiváldinovttadat lea bahkkašuvvan, dorvobáikeohccit dollojuvvojit muhtumin bolesa rádjuiváldinsajiin. Lassin komitea lea fuolas das, go soahpamušriikka rádđehus ii leat miedihhan gielddaide doarvái váriid, dain eai leat doarvái visttit dorvobáikki ožžon olbmuid. Komitea lea fuolas maiddái das, go soahpamušriikka geavaha jođálmahttojuvvon dorvobáikemeannudeami ja iige nupastusohcan automáhtalaččat gaskkalduhte riikkasvuolgghanmearrádusa ollašuhttima, dorvobáikái vuoigadahtton, erenoamážit nuppástusa ohcan, olbmot sáhttet máhcahuvvot.

Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika geavaha vejolašvuodáid mielde dorvobáikeohcciid rádjuiváldima sajis eará molssaeavttuid iige bija dorvobáikeohcciid bolesa rádjuiváldinsajiide. Komitea ávžžuha maid, ahte soahpamušriikka rádđehus miedihha gielddaide doarvái váriid visttiid ordnemii dorvobáikki ožžon olbmuid várás. Lassin komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika geahčada iežas jođálmahttojuvvon dorvobáikemeannudeami geavaheami vuđolaččat vai sáhttá garvit dorvobáikái vuoigadahtton olbmuid máhcaheami ja lassin addit dorvobáikeohcamuša hilguma guoski

nuppástusohcamii riikkasvuolggahanmearrádusa ollašuttima automáhtalaččat gaskkalduhtti váikkuhusa.

D. Eará ávžžuhusat

Eará soahpamušaid ratifiseren

19. Go váldit fuopmášupmai buot olmmošvuogitvuodaid juohkemeahttunvuoda komitea ávžžuha soahpamušriikka árvoštallat vuđolaččat daid riikkaidgaskasaš olmmošvuogitvuodaid ratifiserema, maid dat ii leat velá ratifiseren. Soahpamušriika galggašii ratifiseret erenoamážit dakkáras soahpamušaid, maid mearrádusain lea njuolggá mearkkašupmi nállevealaheami čuožáhahkan vejolaččat gárti servošiid dáfus, dego riikkaidgaskasaš oktasašsoahpamuš buot sirdolašbargiid ja sin bearašlahtuid vuogitvuodaid suodjaleamis. Lassin komitea ávžžuha soahpamušriikka jođálmahttit ieahčanas riikkaid eamiálbmogiid ja olmmoščeardddaid guoski Riikkaidgaskasaš bargoorganisašuvnna oktasašsoahpamuša nr 169 ratifiserema.

Durbani julggáštusa ja doaimmaprogramma čuovvun

20. Durbani dárkkistankonferánssa čuovvuma guoski oktasaš ávžžuhusa nr 33 (2009) vuodul komitea ávžžuha, ahte soahpamušriika bidjá fápmui Durbani julggáštusa ja doaimmaprogramma, maid rasismma, nállevealaheami, vierroolbmovási ja daidda laktáseaddji utnohisvuoda vuostásaš máilmmikonferánssa dohkkehii čakčamánuš 2001. Soahpamušriika galggašii váldit vuhtii Geneves njukčamánuš 2009 dollojuvvon Durbani dárkkistankonferánssa loahppaáššegirjji, go ollašuttá oktasašsoahpamuša iežas álbmotlaš vuogitvuodavuogádagas. Komitea bivdá ahte soahpamušriikka čuovvovaš mearreáigeraportii gullet sierra dieđut doaimmaplánain ja eará doaimmain, maid soahpamušriikka dahká Durbani julggáštusa ja doaimmaprogramma ollašuttima dihte álbmotlaš dásis.

Riikkavulošservodaga organisašuvnnaid gullan

21. Komitea ávžžuha, ahte go soahpamušriika čuovvovaš mearreáigeraportta ráhkada, ahte dat guldala ain dakkáraš riikkavulošservodaga organisašuvnnaid, mat doibmet olmmošvuogitvuodaid suodjaleami dihte, erenoamážit nállevealaheami eastadeami dihte, ja viiddida daiguin ságastallama.

Dieđu juohkin

22. Komitea ávžžuha, ahte go soahpamušriika addá iežas raportta, dat biddjo olbmuide oaidninláhkai ja geavahanláhkai, ja ahte komitea fuomášahttimat dain raporttain almmustahttojuvvojit seamma láhkai soahpamušriikka virggálaš gielaide ja dárbbu mielde eará soahpamušriikkas almmolaččat atnojuvvon gielaide.

Oktasaš vuodđoraporta

23. Komitea gidde fuomášumi, ahte soahpamušriika attii vuodđoraporttas jagi 1997, ja ávžžuha soahpamušriikka addit áiggeguovdilis vuodđoraporta, čuovvumiin daid harmoniserejuvnon riikkaidgaskasaš olmmošvuoigatvuođasoahpamušaid ollašuttima raporterenrávvagiid, maid viđát olmmošvuoigatvuođakomiteaid čoaškin dohkkehii geassemánus 2006 (HRI/MC/2006/3), ja erenoamážit oktasaš vuodđoraportta guoski rávvagiid.

Loahppačealkámušaid čuovvun

24. Oktasašsoahpamuša 9 artihkkala 1 bihtá ja nuppástuhttojuvnon meannudannjuolggadusaidis 65 njuolggadusa mielde komitea bivdá soahpamušriikka addit jagi siste dáid loahppačealkámušaid ovdanbuktimis dieđuid das, mo dat lea čuvvun ovdalis čuoggáin 12, 13 ja 16 addojuvvon ávžžuhusaid.

Erenoamáš dehalaš čuoggát

25. Lassin komitea gidde soahpamušriikka fuomášumi dasa, ahte ávžžuhusat 10 ja 15 leat erenoamáš dehalaččat, ja bivdá soahpamušriikka addit čuovvovaš mearreáigeraporttastis dárkilis dieđuid dain geavatlaš doaimmain, maid dat lea bargan dáid ávžžuhusaid ollašuttima várás.

Čuovvovaš mearreáigeraportta ráhkadeapmi

26. Komitea ávžžuha, ahte soahpamušriikka addá 23. iežas mearreáigeraportta, man mearreáigi lea 13. borgemánu 2015, váldimin vuhtii komitea 71. čoaškimisttis dohkkehan CERD-ášsegirjji guoski rávvagiid (CERD/C/2007/1), ja ahte soahpamušriikka giedahallá raporttastis buot dál evttohuvvon loahppačealkámušain ovdanbuktojuvvon áššiid. Lassin komitea ávžžuha soahpamušriikka čuovvut iešguđege soahpamuššii guoski raporttaidda mearriduvvon 40 siiddu eanemusguhkkodaga ja oktasaš vuodđoraporttii mearriduvvon 60–80 siiddu eanemusguhkkodaga (gč. ášsegirjis HRI/GEN.2/Rev.6, 19. čuokkis harmoniserejuvnon raporterenrávvagat).

==